

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMATII — DIN VALEA CRİŞULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRADABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituționi și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Preocupări bolnave

Febrilitatea cu care popoarele de pe întregul glob își întăresc și dotează forțele militare, constituie cea mai elementară lipsă de civilizație și în acelaș timp cea mai civilizată măsură de precauție. Invenții, unele mai perfecte decât altele, armamente noi, gaze sufocante, lacrimogene și distrugătoare și câte alte perfecljuni mai mult sau mai puțin utile nu se pot ceta zilnic în marile cotidiane.

Războiul își recheamă vîtejii și pământul își reclamă jertfe! Si ce teamă te cuprindă numai la cetirea unor episoade ale războiului trecut? A fost crud războiul... și totuși sunt vînii cărora nu le convine actuala formație mondială și ar dori ca din temelii să se distrugă unele țări!

Dar cine cugetă astfel? Cine are astfel de preocupări la un interval atât de scurt dela fostul flagel universal? Oare nu sunt preocupări bolnave a unor oameni ce urăsc viața și vor să distrugă totul? Si dacă aceștia nu vor să fie folositori oamenirii prin alte fapte, nu se gândesc că ceeace ei vor să distrugă din temelii nu e creație proprie? Si dacă vor cu tot dinadinsul să profaneze pământul adăpostitor al unor morminte

străbune se vor afla însă cari să răspundă alienaților!

Câtă suferință, câte jertfe și lacrimi nu ar aduce o nouă vijelie între popoare și cât e de dureros să constați că îți-a fost nimicit ce aveai mai drag, pentru pornirile unor orgolioși rătăciți! Dar teama care furnică pe orice insu logică nu cuprinde și mădularele acelora ce vor să deslăunue un nou dezastru?

Nu se gândesc la vîrstarele lor lăsate pradă unor dușmani necruțători, căci destinul poate fi fatal celor ce șoesc o nouă catastrofă?

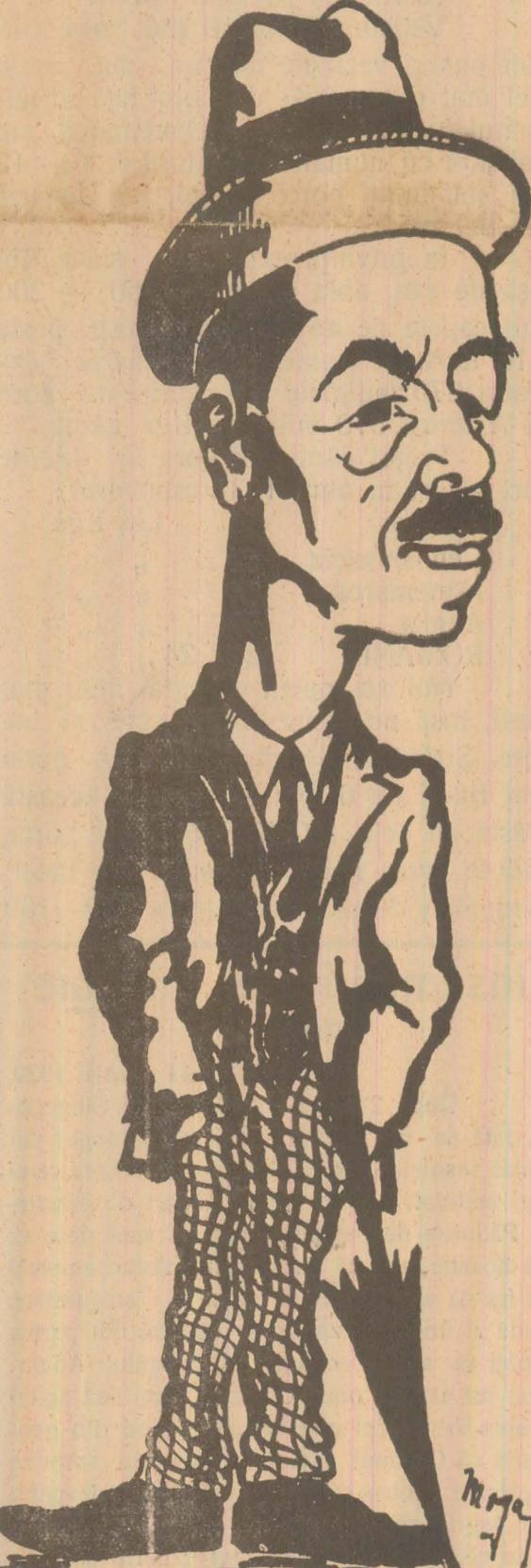
Credem că da! Massele de jos — oricare ar fi ele — nu se mai aventurează pentru satisfacerea unor nebuni, dornici de cuceriri, dar cari nu se amestecă cu plebea ce-și înfrățește carneasfăiată de obuze cu țărâna.

Lumea va lăsa în aceeași agonie pe cei câțiva însă ce vor să-și impună voința peste țări și mări, cari nu le compet și nu-i vor, fiind liberi să-și plămădească pe mai departe preocupările bolnave și să trăiască în speranță unor modificări aduse ca prin vis actualelor granițe, stabilite cu atâta greutate și atâtea sacrificii.

A. Ilieșiu, student.

chet, la care au luat parte peste 120 persoane invitate.

Din numeroasa asistență am remarcat, d. general Grigorovici, d. dr. Miocu prefect, dna și d. Sieber dir. soc. Mica, dna și d. V. Ambruș subdirector, dna și d. Fugătă, dna și d. Belligan, dna și d. Ghișa, dna și d. dr. Tisu deputat, d. Drăgan subprefect, dna și d. ing. Radu, d. ing. Luca, d. ing. Cornel Roman, dna și d. David controlor, d. Turuc primprestor, S. S. I. Andrei protopopul Zarandului, dna și d. dr. Gora avocat, dna și d. C. Ciocan dir. liceului, dna și d. S. Balosiu, dna și d. P. Lazăr, d. prof. Lupei, d. prof. Veselie, d. prof. Ardeleanu, d. dr. Pașcanu, dna și d. dr. Feier, dna și d. Berbeciu șefjudecător, d. N. Hențu, etc. etc.

Primirea Batalionului 11 V. de M. la Brad

După lungile străduințe ale d. prefect și primarul nostru d. Bocăescu, ajutat de Consiliul comunali, ministrul Apărării Naționale, împreună cu guvernul țării, au aprobat ca Batalionul 11 Vânători de munte să fie mutat dela Caransebeș la Brad, dându-se spre folosință — cazarmă pentru soldați — localul fostei școli normale de fete.

După ce mutarea a devenit fapt împlinit, brădenii au ținut să primească armata țării așa cum se cuvine. Primirea oficială s'a fixat pentru 9 Decembrie l. c. În această zi, din îndemnul primăriei, locuitorii orașului au arborat steaguri tricolore pe la balcoanele și ferestrele caselor, cari pe lângă cele ale școalelor, bisericilor și primăriei, dau un aspect destul de impozant, făcând a se simți de toți privitorii, însemnatatea și măreția zilei.

După serviciul divin, populația din Brad și din comunele din jur se întreaptă, de prin toate străzi, către piata mare, unde avea să fie primirea armatei. La ora 11 își face apariția, în sunetul muzicilor: militară și a Soc. „Mica”, soldații în frunte cu ofițerii și comandanțul d. colonel Dimitrie Petrovici.

După ce s'a făcut obiceiul Tedeum, la care au dat răspunsurile Asociația Corală — de sub conducerea d. prof. Pârvu, — d. prefect al jud. Hunedoara dr. R. Miocu, în cuvinte simțite arătă importanță venirii armatei din „Tara Zarandului”. Făgăduiescă armatei din

partea guvernului pe care îl reprezintă căt și din partea sa tot concursul de care au nevoie, pentru ca să se simtă bine și în modestul orașel: Bradul. D-sa încheie prin cuvintele de: Bine ați venit în ținutul nostru.

Urmează apoi vorbirea d. primar Bocăescu. Printre altele d-sa spune: Sunt fericiți că astăzi pot vedea fructul muncii mele.

Oră căt ar fi de grele imprejurările economice prin care trece acum țara și cu ea și regiunea noastră, zărădenii își simtă înima tresăltând de bucurie când vede că armata țării a venit la Brad. Vom face tot ce ne va sta în putință să se simtă bine la noi. Căci armata ne aduce siguranță și liniștea.

Din partea armatei vorbește comandanțul batalionului d. colonel Dim. Petrovici.

Cu ocazia stropirii drapelului cu apă sfînțită, d-na Ambruș — înainte de a pune frumoasa coroană de flori pe aquilă — a sărutat cu adâncă pietate drapelul — imaginea sacră a patriei, tovarășul și căluza care totdeauna și în orice imprejurări arată ostașului drumul spre onoare și înălinirea datoriei. — Gestul d-sale a impresionat mult pe spectatori.

Programul se încheie cu admirabila „Baladă a lancului”, cântec executat de corul Asociației din Brad.

In cinstea oaspeților s'a dat un ban-

D. IOAN BOCAESCU

Primarul orașului Brad.

= DE-ALE PLUGĂRIEI =

Creșterea porcilor

Acum patru ani un American a scris o cărticică despre creșterea porcilor, în care ne atrage luarea aminte asupra faptului, că cea mai potrivită regiune pentru creșterea porcilor este în ROM NIA, Serbia și Ungaria. E dureros că ne cunosc Americanii mai bine decât noi, dar și mai dureros este că noi în loc să fim în fruntea tuturor țărilor în privința creșterii porcilor, suntem în coada lor. Iată câteva țări:

1. Danemarca	1	porc la 0.6 locitorii.
2. Germania	1	" " 2 ¹ / ₄ "
3. Ungaria	1	" " 2 ¹ / ₂ "
4. Austria	1	" " 4 "
5. Jugoslavia	1	" " 4 "
6. Polonia	1	" " 4 ¹ / ₂ "
7. Bulgaria	1	" " 5 "
8. Cehoslovacia	1	" " 5 "
9. Franța	1	" " 7 "
10. ROMÂNIA	1	" " 7 "

(Statistica pc anul 1930).

Vedem că din 10 țări, între cari am pus și vecinele noastre, noi avem cel mai mic număr de porci față cu numărul locuitorilor și că Danemarca are tot față cu numărul locuitorilor de 12 ori mai mulți porci ca noi, iar Ungaria de trei ori.

In privința exportului stăm tot așa de rău, abia exportăm 160 — 200 mii capete pe an de porci grași peste 110 Kgr., în vreme ce Danemarca exportă 270 milioane Kgr. carne de porc și America 570 milioane Kgr. carne.

Prețul cărnii de porc în diferite țări a fost în anul 1931 următorul:

Austria	55	Lei Kgr.
Cehoslovacia	54	" "
Danemarca	64	" "
Anglia	80	" "
ROMÂNIA	22 — 24	" "

Noi am putea exporta mult mai mult, însă nu avem marfa, care ni se cere. Străinii nu cumpără decât porci mai tineri de 6 luni și cari la această vrâstă au deja 100 Kgr. Rasele de porci, cari le avem noi, cresc mult mai încet. Mangalița de pildă ajunge la 150—180

kgr. Însă numai după un an și jumătate. Interesul nostru este să ținem porci cari cresc repede, fiindcă-i putem vinde sigur și cu preț bun. Cele mai bune soiuri în această privință sunt York, Berk și Porcul Nobilitat German. Porcii din aceste rase cer o îngrijire mai bună și o hrănire mai chibzuită, dar foloasele ce le avem de pe urma creșterii lor sunt multe și mari. Înșir aici câteva din ele:

1. Porcii cresc mai mult în greutate în tinerețe decât mai târziu. După încercările numeroase, făcute în mai multe țări s-a găsit că până la 6 luni un porc mănâncă 3 kgr. și trei sferturi uruială de orz, ca să câștige 1 kgr. greutate vie. Pe măsură ce îmbătrânește, mănâncă tot mai multă

2. Primejdia îmbolnăvirii este mai mică. Să mă explic: mai multe primejdii de boala il pasc pe un porc ținut un an și jumătate, decât pe unul ținut o jumătate de an.

3. Rasele acestea fată căte 8—10 porcei obișnuit deodată, pe când porcii noștri comuni și Mangalița fată căte 5—6 obișnuit.

4. Banii se învârt de mai multe ori, deci câștigăm mai mult.

Toate țările au introdus aceste soiuri de porci. Ungaria a adus numai în anul 1931 din Anglia 1500 de vieri de rasa York, iar Rusia a adus în același an 10 000 de porci de aceeași rasă. Sașii din câteva comune din jud. Brașov și-au schimbat toți porcii lor cu alții de rasa York.

Oare noi, Români, nu putem face la fel?

Prof. MARTIN IOAN

— Consiliul de Ministri întrunit Miercuri sub preș. d. Tătărăscu a hotărât înființarea unui nou impozit pentru apărarea țării, care se va percepe anual.

Ministerul de finanțe lucrează la întocmirea proiectului de lege, care va da anual armatei suma de 2—3 miliarde.

13 Iunie 1920.

Cerul e noros. Vântul puternie numit „Mousun“ suflă dinspre Sud. Valuri măricele se sparg de perejii vaporului și adesea stropii de spumă ne năpădesc pe bord. A început anotimpul ploios în aceste părți. Pe aici vara se termină în primele zile ale lui Iunie și după 15 zile de ploaie începe a se desvolta a doua recoltă. Ploile sunt adeverări torenți de apă. Din c uza balansării vaporului pe mulți dintre ai noștrii i-a cuprins iar răul de mare. Căti putem sta pe picioare; ne petrecem ziua pe bordul dinspre proră.

15 Iunie 1920.

In dimineață a șasea — după plecarea din Singapur — pe o ceață deasă și umedă — intrăm în portul Colombo, capitala insulei Ceylon — la Sudul Indiei anteroare. Oraș mare cu case și hoteluri moderne, iar mai în fund cu casele joase ale locuitorilor indigeni. Este și aci o grădină botanică, bine îngrijită însă de dimensiuni reduse. In schimb are un

Știri sportive

In numărul trecut al „Zarandului“ am scris că vom vorbi despre rolul cel va avea dl Ing. Roman în comitetul de conducere al districtului „Valea Jiului“.

Pentru gruparea pe care o conduce, alegerea D-sale în suszisul comitet, are o importantă însemnatate. Clubul „Mica“ a cătigat un loc de frunte în acest district, fiind demn reprezentat de energetic său președinte, căruia în bună parte i se datorește renaștea și avântul foot-ballului în acest ținut al „Zarandului“.

In lupta pe care a dus-o D-sa pentru renașterea foot-balului de la noi a întâlnit numeroase piedici și cele mai mari și mai multe, puse de districtul „Valea Jiului“ de către dl Ing. T. Timoc și D. Vogner.

De ce? Nu știm.

Toate merg până la un punct.

Prin alegerea în comitet a reprezentantului nostru, efectul s'a văzut: Demisia d-lui Ing. T. Timoc și astuparea gurilor rele.

Vom enumera mai jos câteva din asupririle făcute C. S. Mica de d-nii din Valea Jiului:

In primul rând și ciuda d-lor mai mare, a fost că „Mica“ a refuzat să ia parte la campionatele districtului, fapt care i-a determinat să ne amendeze cu 1000 lei, iar în urma raportului făcut de C. S. Mica la federație, motivând neparticiparea sa la această competiție, să ceară radieră din F. R. F. A. a clubului nostru, lucru pe care „Biroul Federal“ l-a respins fără prea multă discuție, dându-le în acelaș timp peste nas.

Chiar în „Gazeta Sporturilor“ cel mai mare cotidian sportiv din țară, a apărut ca senzație pe prima pagină „Cazul C. S. Mica“.

In altă ocazie tot districtul ne-a făcut să plătim diurna unui arbitru delegat la Brad fără ca să fie match, în Dum. când „Mica“ a jucat la Lupeni, și aceasta datorită d-lui Wagner care n'a anunțat arbitru delegat că la Brad matchul proiectat nu se mai dispută, conform convorbirii telefonice avută cu secretarul grupării „Mica“.

Acum credem că au încetat, să au vor înceta aceste samavolnicii, și aceasta numai datorită reprezentantului nostru, care este dl Ing. Roman, și pe care îl rugăm ca și de aci încolo să lupte cu aceiaș râvnă la promovarea altor sporturi și desvoltarea foot-ballului pe o scară mai înaltă.

minunat muzeu zoologic. In acest muzeu se păstrează scheletul unui monstru marin. Lungimea scheletului e de 24 metri. Intre coastele lui poate sta foarte bine un om în picioare. Incolo tot felul de animale din zona tropică. Se pot vedea tot felul de șerpi între cari și acel hidos numit „Cobra“, care produce ororare și numai la vedere. Si aci ca și în Singapur localnicii folosesc pentru transportul de poveri niște bouleni, cari cu puțin sunt mai mari decât caprele noastre. Face impresie ciudată că în ținuturile cu animale și arbori uriași, omul folosește animale aşa mici. Pentru parădă printii localnici folosesc și elefanți imblânzitori.

Aci în această insulă se produce cea mai bună cafea și cel mai bun ceai. Înainte de răsboiul mondial când un negustor voia să-și laude ceaiul spunea că e ceai rusesc. In Rusia spuneau negustorii că vând cel mai bun ceai indian. Se află în Colombo și un templu indian cu minunate sculpturi și bogății. Am

Însemnări din pribegie

[Continuare]

11 Iunie 1920.

După 2 zile de staționare în Singapore, iată-ne iar plutim. Mergem în lungul țărmului insulei Sumatra. Se observă câteva terenuri cultivate încoordonat în păduri de palmieri. Pădurile de palmieri însă nu sunt dese ca ale noastre, aşa că dacă le zici păduri și numai un fel de a vorbi. Sunt palmieri singurateci. Unde și unde se zăresc și oameni din partea ocului în același costum al moșului Adam. Nici un sat ori oraș. Oceanul este însă agitat și spre vest cerul este închis. Știind din geografie că Oceanul Indian adesea are surprize neplăcute pentru călătorii pe apele lui; devenim cam îngrijorați, deși vântul ne mai răcorește puțin nădușelile de cari am suferit aci, în Singapore. Vaporul începe a se balansa dea binelea, și când se apropii insularea suntem sălii a ne retrage în cabine.

Locuitori din Munții Apuseni

protestează contra acordului dela Roma

Locuitorii din comuna Brusturi (jud. Arad), tari în credință lor ortodoxă, s-au întrunit în adunare obștească în ziua de 6 Decembrie a. c., pentru a protesta contra Acordului dela Roma, din 30 Mai 1932. Adunarea este prezidată de către dl. preot al comunei, Terentie Gavrila.

S. S. explică locuitorilor căt de rușinos este pentru Stat numitul acord, care lovește în plin Biserica noastră ortodoxă. Se trimită apoi următoarea telegramă:

Majestății Sale Regele Carol II-lea

București.

„Românii ortodocși din comuna Brusturi (județul Arad), luând cunoștință în adunarea lor obștească în ziua de Sf. Nicolae de „Acordul din Roma”, care lovește adânc în drepturile și interesele Statului și a Bisericii noastre, roagă pe Majestatea Voastră cu neșfărșit devotament către Tron și Dinastia ortodoxă, să Vă îndurați a dispune desființarea lui căt mai grabnică.

In numele acelor 1114 suflete de parohieni

Președintele adunării,

TERENTIE GAVRILĂ

preot.

In timp ce telegrama se citește, poporul aclamă pe M. S. Regele Carol al II-lea. Adunarea votează următoarea:

Moțiune

Românii ortodocși din comuna Brusturi (jud. Arad), întruniți azi, în ziua de Sf. Nicolae 1934, în adunare obștească și ascultând Pastorala P. S. S. noștri Episcopi, cum și vorbirile conducătorilor despre aşa zisul „Acord dela Roma”, încheiat la 30 Mai 1932, constată:

1. Că el răpește Bisericii noastre dreptul recunoscut în epoca ungurească de a beneficia în folosul instituțiunilor sale școlare și

culturale, de averile administrative provizor de către Statusul Catolic maghiar, cum ne dovește nemuritorul mitropolit baron de Șaguna în valoroasa lui „Istorie a Bisericii ortodoxe”.

2. Că el despoae pur și simplu Statul român de proprietatea unor averi considerabile, reprezentate de 8 fonduri și fundațiuni, treându-le definitiv, pe seama numitului Status catolic maghiar, act de mare gravitate pe care guvernele dela Budapest au refuzat cu încăpățanare să-l facă vreodată.

Că prin aceste soluții lipsite de temeiuri istorice, juridice și politice, se dau noi forțe catolicismului, care, devine tot mai agresiv și mai primejdios, cum ne-au arătat evenimentele recente, pentru unitatea sufletească și națională a României ortodoxe.

Așa fiind cerem, în conformitatea cu Moțiunea F. O. R. lor din strălucitul congres dela Sibiu, ca „Acordul dela Roma” să fie declarat: nul și neavenit, fie printre un act de guvernământ, fie prin votul parlamentului, fie prin justiție, pentru astfel Statul Român și Universitatea din Cluj să reîntre în posesiunea averilor reținute în mod ilegal de Statusul Catolic Ardelean,

In numele celor 1114 suflete de români ortodocși

Președintele adunării, (ss) Terentie Gavrila
preot.

Urmează peste 200 de semnături de ale locuitorilor.

După redactarea moțiunii de mai sus, adunarea a luat sfârșit. Asemenea proteste s-au făcut în tot protopopiatul Hălmagiu. Lupta s'a început, rezultatele se vor vedea. Viitorul Bisericii noastre ortodoxe — Biserica dominantă — este în joc. Credem că strigătul locuitorilor ortodocși din munții Apuseni va avea rezultatul dorit.

ȘT. DUMITRESCU

AJUNGE!...

Vorbii, scrieți românește, Pentru Dumnezeu!

(G. Sion).

Nu rare ori, mi-a fost dat să aud, semeni de-a mei — români, — care să cum după 20 de ani dela unire, mai au încă neobrazarea de-a se complace în conversații, cu urmașii lui Arpad, vorbind fără nici un pic de nerușinare, limba acestora!

Sigur, că și D-Voastră, veți fi aurit destui, dar veți fi zis ca mine: „Vreocățiva”, nu-i nimic. Dar cu cât am umblat mai mult, cu atât am văzut, că nu sunt numai „Vreocățiva”, ci's mulți rătăciți de ăsta!

Și mi-am dat atunci seama, că a rămane nepăsători, e același lucru, cu a te face părtaș, la rătăcirea lor.

M'am gândit deci, să dau alarmă în coloanele acestui ziar și să pornim lupta fășie, împotriva acestor lipsiți de bunul simț și când îi aurim, să le-o spunem în față:

„Treziți-vă canalii, nu ne mai faceti neamul de râs!”

„Ajunge!...” I. C. Florea, inv.

trecut și prin periferiile locuite de autohtonii. Unii sunt oameni svelți cu figuri destul de simpatice. Ziua în mare parte o petrec tolăniți la umbră. Mânăncă banane și beau sucul produs de nuca de cocos. Tramwaial electric nu lipsește nici de aici, cum nu lipsește nici din Singapur.

29 Iunie 1920.

După plecarea din Ceylon acelaș năduș. Ploile au fost tot mai rare „Monsonul” a suflat cu mai mică putere, iar de câteva zile cerul e senin. Azi în zori am intrat în strămoarea Bab-El-Mandeb. Multime de catarguri ce se văd în toate părțile ne arată că multe vapoare s'au lovit în stâncile ale căror vârfuri abia se observă eșite din apă. Și ne mai arată că corăbierul neexpert își duce aci corabia la perire. Intrăm în Marea roșie. În stânga avem munții înalți, stâncosi și negri ai Abisiniei, iar în dreapta întinsa câmpie — pe unele locuri deșert — a Arabiei. Meca își arată din depărtare multele sale minarete. Ne vin în minte

multele suferințe îndurate de o parte a neamului nostru din cauza fanaticilor religiei născute aci.

Soarele se ridică tot mai arzător. Aei — cu toate că suntem acum depărtișor de ecuator — e un al doilea iad de căldură. Îngusta fășie de mare având aşa apropiat desertul fierbinte, de altă parte munții stâncosi cari asvârl înăpoi căldura soarelui — numai că nu fierbe și ea. Ne retragem în cabine și dăm drumul ventilatoarelor.

1 Iulie 1920.

Eri noapte am ajuns în portul Suez unde am ancorat până dimineață. În zori a intrat vaporul în canalul Suez. Terenuri nelucrate — deșert — se întinde din înălțimile dela stânga până unde ajunge privirea spre dreapta. Unde și unde căte un palmier, iar acolo unde sunt stațiunile căte o mică oază de verdeță. Canalul are pe alocuri abia o lărgime de 60 metri. Așa că încrucișările de vapoare trebuie făcute cu mare grije. Pe fășia dintre munte și canal este o cale ferată. Va-

Stiri din Băița

— Cerc cultural. Invățătorimea din jurul Băiței va ține cerc cultura Dumineacă în 16 I. c. în comuna Căinelul de sus.

— Protest. Credincioșii ort. rom. din jurul Băiței au semnat protestul pentru retrocedarea averilor luate dela biserici și ajunse în mâna catolicilor, prin manevre politice, concordat, etc.

— Colindători opriți. Flăcăii ce vor a umbla cu „duba” și cei ce vor umbla cu aşa zisă „lumea” au fost opriți, în protopopiatul Băiței, de autorități, fiindcă demoralizau poporul; la fel și cei cu „turca”.

— Bibliografie. A apărut de sub tiparul în editura „Vremea” din București un interesant studiu al cunoșterului nostru scriitor, regretatul Ion Rusu Abrudeanu.

Este o narătivă istorică din antichitatea Daco-romană, cu 14 ilustrații în text. Ceia ce descrie I. Rusu Abrudeanu în această carte s'a petrecut între minieri în munții noștri și merită a fi cetită. Prețul numai 35 lei.

— Mare adunare a Oastei D-lui în Băița. Sâmbătă seara se va începe un frumos program religios la bis. ort. rom. din Băița, sub conducerea d. protopop D-tru Secarea.

Se va face priveghere Sâmbătă seara în 15 I. c., iar Dumineacă 16, mărturisire, cuminăcare, sosirea delegațiilor ostași de pe tot cuprinsul județului, serviciul divin de către un sobor de preoți în frunte cu dl prot. Secarea; iar după masă din nou vecernie, cântări, recitări. Tot cu această ocazie vor fi ținute conferințe de către mai mulți preoți și ostași. La această adunare sunt rugați a lăua parte căt mai mulți credincioși.

I. L.

— Vineri 1 Decembrie s'a ținut la ministerul instrucțiunilor o conferință a inspecțorilor și revizorilor școlari din întreaga țară, în vederea fixării centrelor unde urmează să se înființeze posturi de maestre, maeștri și agronomi.

In fiecare județ se vor alege cinci centre pentru aplicarea invățământului practic. Cursurile vor fi predate de invățători, iar unde va fi nevoie se vor numi maeștri specialiști.

— In 5 Decembrie s'a închis ghișele de subscripție la împrumutul intern.

Rezultatul împrumutului este de 3 miliarde 400 milioane lei.

— Ministerul Apărării Naționale împreună cu guvernul au hotărât reducerea serviciului militar la un an.

Timpul fiind insuficient pentru ca un soldat să capete toate cunoștințele necesare de luptă, — scăzându-se concediile ce le capătă un soldat: la Crăciun, Paști, concediu de vară, rămân numai vreo 7-8 luni de instrucție, — s'a hotărât că, tinerii înainte de a fi incorporați, să facă un stagiu de trei ani de instrucție premilitară. În județul nostru s'au și numit deja instructorii (cei mai mulți ofițeri de rezervă), cari au fost chemați la cursurile înființate în vedere acestui scop, la Deva.

Din Brad au fost numiți: dl. Bușă locot. în rezervă, comand. de centru, d. prof. Barbu, sublocot. în rezervă și alții.

Cursurile sunt conduse de d. maior Cojan.

AVIZ!

Cadouri prețioase de Crăciun și Anul-nou se pot procura numai în magazinul de ceasornicărie și bijuterii, al lui

IGNATIE SZIDOR din BRAD.

Nu cumpărați dela vânzători ambalări sau din alte orașe, ceasornice sau bijuterii, pentrucă numai la mine veți găsi

prețurile cele mai solide și marfa garantată.

Cel mai mare assortiment!

Garantăm repararea ceasornicelor și bijuteriilor.

FONDAT IN 1903 BRAD.

goanele de călători sunt cu acoperiș însă deschise.

In lungul canalului în mai multe locuri sunt taberi de trupe engleze.

Am văzut azi cel mai frumos asfinaț de soare. In general e frumos răsăritul și asfinațul pe mare, însă nicări nu l'am văzut frumos ca aci. Soarele de un roș aprins coborându-se lin în unde de foc. Părea că totă marea e o vălvătăie clocoitoare. In amurg am ajuns în Port-Said. Dăm mulță cerul că, după 2 ani de prilegie pe pământurile Asiei, acum în fine ne apropiem de Europa noastră. Si mai suntem recunoscători și celor ce au despăgubit această cale de apă peste istmul Suez, scăpându-ne de multele neplăceri ale unei călătorii în jurul Africei. De aci nu e tocmai departe Ierusalimul — leagănul creștinismului — și mulți am avea plăcerea să mergem acolo, însă suntem oșteni legați de disciplină și trebuie să ne urmăm calea noastră în direcția opusă, spre Alexandria.

Ioan Fodor

(Va urma).

N. R. Primim la redacție următoarea scrisoare a colab. nostru d. Aug. Ilieșiu.

Sisteme mărșave

Cu cel mai adânc regret sunt forțat să evidențiez sistemele mărșave, de cărui uzează unele persoane. Nu vizez pe nimeni direct, deoarece tagma acestora este atât de intinsă, încât o lovitură e prea puțin. Cuvântul meu de astăzi se ridică cu vehemență contra acelora, cărui încearcă prin toate mijloacele posibile și chiar satanice să-mi distrugă materialul trimis acestui ziar. Sunt adânc revoltat de tupeul nepermis al acelora ce mi-au nimicit fără pic de jenă plicurile adresate „Zarandului“. Recurgând la o strategie ce voiu demasca-o la timpul său, voi lămuri pe cei în drept și curioși, asupra modului întrebuității.

Constrâns de valurile infamiei provinciale, aruncate la orice pas și afișate la orice colț de stradă, protestez contra manierelor acelora, cărui frământăți de idei bolnăvicioase, au ieșiri lașe contra unor persoane din cadrele acestui ziar, care reușește să se impună pe zi ce trece opiniei publice.

Sistemele mărșave ale plebei provinciale vor trebui să inceteze, deoarece nu voim să demascăm unele trăsături și pornirile prea zorite și atât de caraghioase a acelora ce discută în surdină și combină într-o atmosferă de perfidie și adeseori de imoralitate mașinațiuni a căror scop este distrugerea elementelor tinere și merituoase.

Cetitorii și-au putut da seama de rostul articolelor publicate de subsemnatul și convins că sunt acceptate voiu continua în ritmul vremii, prezintarea tuturor retelelor ce domină societatea de azi și că sunt încubate în însăși seva națiunii. E dureros să acuzi pe cineva din ură și cu atât mai greu să distrugi un om.

Pășind demn peste cadavrele promotorilor sistemelor pomenite, închei rândurile acestea pentru cei vizăți, convins că după cum zice Carplaye: „In cel mai josnic muritor zace ceva nobil“. Dar voim ca ceeace zace, să fie pentru triumful umanității și a colaborării reciproce.

AUG. ILIEȘIU
student.

INVITARE

Cercul Cultural al învățătorilor din Brad și jur, cu onoare vă invită a lua parte, la

ședință publică

care se va ține la 16 Decembrie a. c. ora 3 p. m. în sala de gimnastică a Liceului din loc, cu următorul

PROGRAM :

- O ce veste minunată, (cor)
- Deschiderea ședinței de pres. P. Lazar.
- Moș Crăciun, decl. de Dorel Fugătă
- Obiceiuri de Crăciun și Anul nou, conferință de inv. P. Mateies, (cu demonstrații practice de elevii școalei primare, băieți: pizărăi, steaua, vifleemul, turca, colindătorii, craii, sorcova și plugușorul.)
- Domnul Iisus Cristos, (cor).
- Bine ai venit, Moș Crăciune, declamare de Olimpiu Părău
- Cântecul propășirii, (cor).
- „Apărarea contra gazelor“, conferință de dî dîr. al liceului din loc, C. Ciocan.
- Cântec răboinic, (cor).
- Incheiere, de pres. P. Lazar.

Intrarea liberă.

Brad, la 16 Decembrie 1934.

Pavel Lazar
președinte.

Simion Baloșiu
secretar.

— Direcția generală C. F. R. a acordat, pentru toți călători, 50% reducere la toate trenurile de călătorii, în intervalul dela 5–12 Decembrie a. c.

— Aflăm cu placere că abonatul nostru d. Gh. Sărdu din inspectoratul jandarmeriei a fost avansat la gradul de plutonier.

Îi trimitem felicitări.

— Ungurii se pregătesc neconitenit de răboiu.

După ce și-au lucrat, — ani de zile — armamentul necesar pentru armată, acum, nevin știri, că își ridică întăriri, (fortificații) dealungul granițelor cehoslovace și iugoslave.

— S'a aprobat stema orașului Abrud: Pe scut albastru un scrisor de aur, bimbant

roșu, pe o terasă verde, ținând în ghiara dreapta un ciocan și un târnăcop de argint. Scutul timbrat cu o coroană murală de argint cu trei turnuri. Simbolizează bogăția auriferă a regiunii.

— În fostă capitală a Rusiei: Lenigrad, a fost asasinat fruntașul bolșevic Kirov. Atentatul a fost planuit asupra dictatorului Stalin, dar n'a reușit.

— Joi 6 Decembrie a avut loc la Deva instalarea d. ministru Mihai Constantinescu, ca șef al organizației liberale din județul Hunedoara.

— Uniunea Camerelor de Comerț și Industrie a cerut Ministerului Muncii ca în săptămâna premergătoare sărbătorilor Crăciunului și Anului Nou, magazinele să se închidă la ora 8 seara, iar la prânz să rămână deschise. Duminică 23 Decembrie și în 31 Decembrie magazinele vor fi deschise toată ziua.

— Pe Bărăgan — câmpia din Muntenia, de câteva zile bântue un viscol groaznic. Trenurile sosesc cu mari întârzieri la București, din cauza zăpezii care a căzut în mare cantitate. Si la noi — putem spune — că în anul acesta n'am văzut zăpadă.

— Ministerul de finanțe a hotărât ca să nu se mai facă nici un fel de rețineri din leafa funcționarilor de pe luna Decembrie.

Se crede că funcționarii vor primi lefurile pe Noemvrie și pe Decembrie cu câteva zile înainte de sărbătorile Crăciunului.

— Parlamentul va lua vacanță în 19 Decembrie 1. c.

Discuția despre afacerea Skoda va începe Vineri.

— D. General Paul Angelescu ministrul Apărări Naționale, a depus Luni la Cameră proiectul pentru armonizarea pensiilor militare.

Legea va intra în vigoare la 1 Aprilie 1935.

— În 18 Decembrie național țărănișii vor organiza serbări pentru comemorarea înființării partidului țărănesc.

— „Inceput“ este titlul unei cărți scrise de d. Mihail Bogza. Subiectul este luat din viața dascălilor. Cartea se poate comanda și dela autor:

Aninoasa Jud. Hunedoara.

La o comandă mai mare se dă rabat.

Săptămâna politică

In politică, în săptămâna aceasta, privirile tuturor statelor au fost îndreptate spre areopagul din Geneva.

De soluția pe care o da înaltul for, în conflictul dintre Iugoslavia și Ungaria, depindea dacă aveam răzbini sau pacea.

Dar s'a trecut cu bine peste cea mai grea chestiune care s'a pus dela război încoace, Ligii Națiunilor.

Hotărârea dată în chestiunea memorului Iugoslav, înaintat Soc. Națiunilor și prin care se aduceau grave acuzații Ungariei, ca autor moral al atentatului dela Marsilia, a mulțumit atât pe Iugoslavia, cât și pe România, Cehoslovacia, și Franța.

Ungaria a primit o palmă usturătoare pe care o va simți-o mai mult, desigur, în viitor. Planurile revizionisitorilor dela București au fost complect demASCATE, iar spre mai multă siguranță Ungaria, a fost pusă sub supravegherea Societății Națiunilor.

Intervenția d. Titulescu, ministrul nostru de externe, a fost hotărâtoare.

Într'un memorabil discurs d. Titulescu a spulberat punct cu punct afirmațiile și pretențiile revizioniste ale maghiarilor.

— N. R. Articolul „Ajunge“, publicat în Gazeta Hunedoarei, l'am reprodus și noi, pentru că nu se potrivește de minune și nouă, celor mai mulți, ce trăim pe aceste plăiuri.

Noi, Români, — avem o deosebită predilecție pentru limbă maghiară.

Nu exagerăm când spunem că în privința limbii suntem mai unguri de căt vecinii noștri dela București.

Nu credeți?

Plimbăți-vă într-o seară pe strada principală a Bradului și, discret, îndreaptă urechea spre localul unde doamnele își coafează părul. Si Vă veți convinge.

Scolare

— Dni Inspectorii generali P. R. Petrescu și C. Stan au fost delegați de M. I. să certeze la fața locului școalele primare particulare din Transilvania care solicită dreptul de pulicitate.

CINEMA „ORIENT“ BRAD

Duminică 16 Decembrie 1934.

Când iubirea creaază moda

cu :

Renate Müller

Georg Alexander

și

Otto Wallburg

O înlocuire nedreaptă

Mărturism că nu ne-a fost deloc nici surpriza, când ne-a parvenit știrea că Șeful ofițerat din Brad a fost îndepărtat dela conducerea instituției, unde a servit 14 ani.

Il cunoaștem om corect pe d. Pflug, funcționar munitor și bun cetățean român.

Deși minoritar a șiut totuși să se identifice, după Unire, cu nevoile și aspirațiile statului nostru.

Dar înlocuirea este fapt împlinit. Si nu s'a făcut pentru că s'ar fi adus vreo vină: neglijență în serviciu, etc.

Nu. Este hotărârea Direcției generale a Poștei — de a îndepărta căt mai mult pe minorari, dela această instituție.

Mulți dintre ei — funcționari la P.T.T., s-au făcut vinovați de fapta criminală: spionajul în favorul dușmanilor noștri. Deci sancțiunile trebuiau să vină. Dispoziția Direcției generale este dictată de ordin mai înalt.

Totuși nu trebuie să se uite că sunt și exceptiuni. Sunt elemente valoroase și municioare. E cazul J. Pflug.

In senzationalele descoperiri dela oficiile poștale din Banat și București s'a constatat că spioni erau toți de origină bulgară, rusă sau maghiară.

Dar d. Pflug e neamă de origine și ca marea majoritate a nemților e om de caracter și știe — aceasta ne-a dovedit-o până acum — să servească cu credință și devotament țara, care-i dă pâinea de toate zilele.

Obiectivitatea ne impune să spunem aceste cuvinte despre d. Pflug.

A APĂRUT!

A APĂRUT!

IOANA

Roman
de

ANTON HOLBAN
Editura „Pantheon“
Brad

Prețul 70 Lei